

Uvod v uro

Plastika je zaradi svojih lastnosti postala zelo razširjen in pomemben del našega vsakdanjega življenja. Je lahka, za prevoz zahteva manj energije, je cenejša od številnih alternativ ter pomaga varčevati s kovinskimi in lesnimi viri. Poleg tega je zelo trpežna, zato se uporablja v številnih industrijah ter pri shranjevanju izdelkov.

Prav te lastnosti pa predstavljajo tudi največjo težavo plastike. Ker se v naravi zelo počasi razgrajuje ali pa se sploh ne razgradi, se kopiči v okolju. Plastika onesnažuje naravne ekosisteme, zlasti vodne poti, morja in oceane, ter predstavlja resno nevarnost za prostoživeče živali – tako na kopnem kot v vodi.

Težava, povezana s plastiko, pa ni le v samem materialu, temveč predvsem v našem vedenju in ravnanju z odpadki, zlasti v onesnaževanju okolja in neustreznem odlaganju plastike.

Ta učna ura spodbuja učence, da raziskujejo problematiko plastike, razmišljajo o svojih navadah in skupaj oblikujejo nabor pravil in zavez za odgovorno ravnanje s plastiko v šoli in doma.

Cilji

Učenci bodo znali:

- opazovati in prepoznati vseprisotnost plastike v vsakdanjem življenju,
- razložiti negativen vpliv plastike na okolje,
- razvijati premišljen odnos do nakupovanja, ki vodi k zmanjševanju odpadkov,
- razmišljati o tem, ali je plastika vedno nujna in katere so možne alternative njeni uporabi.

Potreben čas / trajanje

- **Učna ura v razredu 1:** 45 minut
(ogled dokumentarnih filmov: *Plastic ocean*, *You can live without producing trash*, *Plastika v morju*, *Utapljanje v plastiki*)
- **Domača naloga:** dva dni spremljanja in beleženja lastne uporabe plastike
- **Učna ura v razredu 2:** 45 minut
(razprava in priprava Ekošolskega panoja za razstavo)

Potrebni pripomočki

- šolske potrebščine (zvezki, papir, pisala),
- dostop do interneta,
- prenosni računalnik in projektor,
- video povezave: [Plastic ocean](#), [You can live without producing trash](#), [Plastika v morju](#), [Utapljanje v plastiki 1](#), [Utapljanje v plastiki 2](#)

Povezovanje s Cilji trajnostnega razvoja:

Aktivnost

Delo v razredu – Učna ura 1

- Predvajajte oba dokumentarna filma. Poskrbite, da je dokumentarni film Plastic Ocean predvajan prvi (potem vodite razpravo), nato si oglejte še film You can live without producing trash. Preostali filmi (Plastika v morju in Utapljanje v plastiki 1 in 2 so za dodatni pogovor).
- Vodite razpravo v razredu, kjer učenci razmišljajo o različnih načinih uporabe plastike v vsakdanjem življenju ter o njenih prednostih in slabostih.

Plastic ocean – Vprašanja za razpravo

1. Kaj te je v dokumentarcu najbolj presenetilo ali ganilo?

→ Kateri prizor ali informacija ti je najbolj ostala v spominu in zakaj?

2. Kako plastika vpliva na morsko življenje in ekosisteme?

→ Opiši primere, ki so bili prikazani v filmu (npr. živali z več plastike v telesu). Kako se to lahko zgodi?

3. Kateri so glavni vzroki za to, da plastika konča v oceanih?

→ Razmisli o naših vsakdanjih navadah, ravnanju z odpadki in sistemskih vzrokih.

4. Katere kratkoročne in dolgoročne rešitve so bile predlagane v filmu?

→ Razmisli o tem, kaj lahko posamezniki, skupnosti, šole in države storijo za zmanjšanje plastičnih odpadkov.

5. Ali se po ogledu filma tvoja navada uporabe plastike spreminja?

→ Kaj bi lahko takoj spremenil(a) v svojem vsakdanjem življenju?

6. Kako bi lahko v razredu ali šoli izvedli akcijo za zmanjšanje plastike?

→ Naštej vsaj eno konkretno idejo in jo predstavi.

You can live without producing trash – Vprašanja za razpravo

1. Kako glavna oseba v filmu dokazuje, da je mogoče živeti z zelo malo ali skoraj nič odpadki?

→ Katere njene navade ali rešitve so se ti zdele najbolj zanimive ali presenetljive?

2. Kateri odpadki v našem vsakdanjem življenju nastajajo najpogosteje – in kateri bi se jim lahko najlažje izognili?

→ Razmisli o hrani, pijači, embalaži, nakupovanju in šoli.

3. Katere ovire ljudje najpogosteje navajajo, ko govorijo o zmanjševanju odpadkov?

→ So to res nepremostljive ovire ali predvsem navade in udobje?

4. Kakšna je razlika med »manj odpadkov« in »brez odpadkov«?

→ Ali meniš, da mora biti cilj popolna »brezodpadnost« ali postopno zmanjševanje?

5. Kaj bi lahko že danes spremenil(a) v svojem življenju, da bi proizvedel(a) manj odpadkov?

→ Navedi vsaj eno konkretno spremembo.

6. Kako lahko ideje iz filma prenesemo v šolo?

Delo v razredu – Učna ura 2

- Razred razdelite v **manjše skupine**.
- Člani skupin naj **delijo in združijo svoje zapiske** o uporabi plastike. Razdelite jim spodnja navodila za delo.
- Učence vključite v razpravo o tem, **katerim plastičnim izdelkom bi se lahko izognili**.
- Učence prosite, naj **pripravijo seznam ugotovitev** za objavo v Ekošolskem kotičku v okviru obveščanja in vključevanja.
- Skupaj z učenci **oblikujte pravila/priporočila** namenjen zmanjševanju nastajanja plastičnih odpadkov.

Navodila za delo:

1. Delo v skupinah: združevanje zapiskov

V skupini primerjajte zapiske o uporabi plastike, ki ste jih beležili doma.

Vprašanja v pomoč:

- Katero plastiko smo v skupini uporabljali **najpogosteje**?
- Katera plastika je bila **za enkratno uporabo**?
- Pri uporabi katere plastike se nam zdi, da je **res potrebna**?
- Kje plastiko uporabljamo predvsem zaradi **udobja ali navade**?

Naloga: Na list zapišite **5–10 najpogostejših primerov plastike**, ki ste jih zaznali.

2. Razprava: kateri plastiki se lahko izognemo?

Pogovorite se, katerim plastičnim izdelkom bi se lahko izognili ali jih nadomestili z drugimi rešitvami.

Vprašanja v pomoč:

- Kateri izdelek bi lahko **zamenjali z večkratno uporabo**?
- Ali obstaja izdelek, ki ga sploh **ne potrebujemo**?
- Ali obstaja **naravna ali trajnejša alternativa** (steklo, kovina, papir, tekstil)?
- Bi bila sprememba enostavna ali bi zahtevala več truda?

Naloga: Izberite **3–5 plastičnih izdelkov**, ki bi jih lahko v šoli ali doma **najlažje opustili**.

3. Oblikovanje seznama za plakat za Ekošolski kotiček

Pripravite kratek in jasen seznam ugotovitev za Ekošolski kotiček.

Vprašanja v pomoč:

- Kaj bi želeli, da **ostali učenci izvedo**?
- Kaj jih lahko **spodbudimo, da spremenijo že danes**?
- Kako naj bo sporočilo **kratko, jasno in spodbudno**?

→ Primer zapisa za pano:

- »Plastenka za enkratno uporabo → bidon«
 - »Plastična vrečka → vrečka iz blaga«
 - »Plastični pribor → lastni pribor«
-

4. Oblikovanje pravil/priporočil

Skupaj oblikujte **pravila ali priporočila**, s katerimi bomo v razredu ali šoli zmanjšali uporabo plastike.

Vprašanja v pomoč:

- Kaj lahko **vsak učenec naredi**?
- Kaj lahko spremeni **razred ali šola**?
- Katera pravila so **realna in izvedljiva**?
- Kako naj bodo pravila zapisana, da jih bodo vsi razumeli?

→ Primeri pravil:

- »V šolo prinašamo pijačo v steklenici ali bidonu.«

- »Pri malici se izogibamo embalaži za enkratno uporabo.«
 - »Pred nakupom razmislim: ali to res potrebujem?«
 - »Plastiko najprej poskušamo **zmanjšati**, šele nato reciklirati.«
-

5. Zaključna refleksija (5 minut)

Vprašanja za zaključek:

- Katera sprememba se ti zdi **najlažja**?
- Katera se ti zdi **najpomembnejša**?
- Kaj boš ti osebno poskusil(a) spremeniti?